

UZASADNIENIE

Potrzeba nowelizacji ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 473, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 381) wynika z konieczności zapewnienia Komisji Nadzoru Finansowego, jako polskiemu organowi nadzoru, skutecznych i szybkich mechanizmów nadzoru nad zagranicznymi zakładami ubezpieczeń oraz zagranicznymi zakładami reasekuracji z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej wykonujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług. Projekt ustawy zawiera także propozycje modyfikacji zadań i funkcji Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie udzielania przez Fundusz zwrotnej pomocy finansowej oraz propozycje zmian w zakresie łączenia uczestnictwa w informatycznej bazie danych prowadzonej przez UFG, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, z członkostwem w Funduszu.

Projekt ustawy zakłada zmianę w art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Proponowane zmiany odnoszą się do środków nadzorczych stosowanych wobec krajowych zakładów ubezpieczeń oraz zagranicznych zakładów ubezpieczeń z tytułu naruszenia przepisu art. 14 ust. 1-3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, określających termin na wypłatę odszkodowania. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie mechanizmu fakultatywnego (a nie jak do tej pory – obligatoryjnego) stosowania ww. środków nadzorczych wobec zakładów ubezpieczeń.

Proponuje się zmianę ust. 3a, który określałby, iż w przypadku niewypłacenia przez krajowy zakład ubezpieczeń odszkodowania w określonym ustawowo terminie lub niedopełnienia określonego obowiązku informacyjnego, organ nadzoru może stosować wobec krajowego zakładu ubezpieczeń środki nadzorcze określone w art. 362 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Należy nadmienić, iż wskazane w art. 362 środki nadzorcze (kara pieniężna nakładana na zakład ubezpieczeń lub członka zarządu zakładu ubezpieczeń) odnoszą się do składki przypisanej brutto wykazanej przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji w ostatnim przedstawionym organowi nadzoru sprawozdaniu finansowym, o którym mowa w art. 280 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Z uwagi na obecne brzmienie ww. art. 362 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, w art. 14 proponuje się dodanie ust. 3b, który wskazywałby, iż w przypadku niewypłacenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń odszkodowania w określonym ustawowo terminie lub niedopełnienia określonego obowiązku informacyjnego, organ nadzoru może nałożyć na zagraniczny zakład ubezpieczeń karę pieniężną do wysokości 0,5% składki przypisanej brutto z umów ubezpieczenia działu II grupy 10 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej zawartych w ramach wykonywania działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku gdy zakład ubezpieczeń

nie wykonywał takiej działalności lub uzyskał składkę przypisaną brutto poniżej 20 mln złotych - do wysokości 100 000 złotych.

Zasadność modyfikacji regulacji dotyczących przynależnych Komisji Nadzoru Finansowego instrumentów nadzorczych wobec zagranicznych zakładów ubezpieczeń wykonujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność, wynika z faktu, iż zagraniczne zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie podlegają obowiązkowi sprawozdawczemu wobec polskiego organu nadzoru na podstawie art. 280 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W związku z powyższym uzasadnione pozostaje wskazanie wprost w ust. 3b określonych środków nadzorczych.

Takie rozwiązanie wpisuje się w normę art. 22 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/103/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz. Urz. UE L 263 z 7.10.2009 r. str.11), który zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia sankcji na wypadek niespełnienia przez zakłady ubezpieczeń obowiązku spełnienia świadczenia w odpowiednim terminie lub przedstawienia uzasadnionej odmowy spełnienia świadczenia związanego ze wszystkimi zdarzeniami wynikłymi z ruchu pojazdu, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC komunikacyjnego.

Propozycja wprowadzenia mechanizmu fakultatywnego (a nie jak do tej pory – obligatoryjnego) stosowania ww. środków nadzorczych wobec zakładów ubezpieczeń, wynika z faktu, iż aktualna treść przepisu art. 14 ust. 3a, nie pozostawia organowi nadzoru szerokiego pola wyboru w zakresie podjęcia działań nadzorczych. Pozostawiono jedynie wybór pomiędzy nałożeniem kary pieniężnej na zakład ubezpieczeń albo nałożeniem kary pieniężnej na członka zarządu. W praktyce obrotu obserwowalne są natomiast przypadki pojedynczego naruszenia przez zakłady ubezpieczeń przepisu art. 14 ust. 1-3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. W takich przypadkach prowadzenie postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej za pojedynczy przypadek naruszenia obowiązków wywodzonych z przepisu art. 14 ust. 1-3, byłoby działaniem nieracjonalnym. Wówczas kara pieniężna z uwagi na rozmiar naruszenia musiałaby być niska. W takiej sytuacji osiągnięcie celu nadzorczego w postaci przymuszenia karanego zakładu ubezpieczeń do wprowadzenia działań naprawczych byłoby znacząco utrudnione, czy wręcz niemożliwe. Jednocześnie wskazać należy, iż jak wskazuje organ nadzoru, wprowadzenie mechanizmu fakultatywnego karania za naruszenie przepisu art. 14 ust. 1-3, nie powinno negatywnie wpłynąć w żaden sposób na politykę nadzorczą organu nadzoru. Sugerowane zmiany nie pozbawiają bowiem Komisji Nadzoru Finansowego kompetencji nadzorczych, a jedynie modyfikują zasady ich stosowania.

W odniesieniu do obecnych regulacji projekt ustawy zawiera propozycje zmian w zakresie dotychczasowego łączenia uczestnictwa w informatycznej bazie danych prowadzonej przez UFG, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych z członkostwem w Funduszu. Powyższa propozycja dotyczy zmian w art. 97, 102a, 117 ust. 2 pkt 3a i ust. 7, dodania art. 97a.

Propozycja polega na odstąpieniu od dotychczasowej zasady uzależnienia możliwości korzystania z ww. bazy od członkostwa w UFG. W tym celu w projektowanym art. 97a proponuje się wprowadzenie nowej kategorii podmiotu – uczestnika bazy danych, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Zakład ubezpieczeń wykonujący działalność w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, będzie mógł stać się uczestnikiem bazy danych, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych z dniem złożenia deklaracji o przystąpieniu do tej bazy oraz przestanie być uczestnikiem tej bazy z dniem złożenia oświadczenia o wystąpieniu z tej bazy. Zakład ubezpieczeń, który zadeklaruje uczestnictwo w ww. bazie danych będzie zawierał z Funduszem umowę dotyczącą tego uczestnictwa. Uczestnik bazy danych będzie uiszczal wpłaty, które będą stanowić jedno ze źródeł dochodów Funduszu.

Z powyższą propozycją zmiany łączy się konieczność wprowadzenia zmian o charakterze dostosowującym w innych jednostkach redakcyjnych.

Ponadto w związku z przedmiotową zmianą dotyczącą uczestnictwa w ww. bazie danych, proponuje się przepis przejściowy, na podstawie którego zakłady ubezpieczeń, które do dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej złożyły deklarację członkowską do Funduszu, z dniem wejścia w życie nowych regulacji staną się uczestnikami bazy danych.

W związku ze zgłoszonymi przez organ nadzoru uwagami projekt ustawy został uzupełniony o zmiany dotyczące modyfikacji zadań UFG w zakresie udzielania zwrotnej pomocy finansowej. Propozycja ta dotyczy zmian w art. 117 ust. 1, 2 i 5, art. 119, dodania art. 119b-119f oraz uchylecia art. 99, 100 i 101.

Aktualnie zasady i warunki udzielenia przez Fundusz zwrotnej pomocy finansowej określa art. 99 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Przepis ten przewiduje udzielanie zwrotnej pomocy finansowej zakładowi ubezpieczeń przejmującemu portfel ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2 ustawy (ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz ubezpieczeń OC rolników), jeżeli posiadane dopuszczone środki własne w wysokości co najmniej kapitałowego wymogu wypłacalności nie gwarantują w pełni wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń.

W projekcie ustawy proponuje się uchylenie dotychczasowych przepisów związanych z udzielaniem zwrotnej pomocy finansowej oraz wprowadzenie odrębnej, kompleksowej regulacji dotyczącej Funduszu Pomocowego.

Proponowane regulacje odnoszące się do Funduszu Pomocowego wzorowane są na regulacjach dotyczących funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 548). Obsługę tego Funduszu zapewnia Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Przy czym, propozycje zawarte w projekcie ustawy uwzględniają jednocześnie specyfikę Funduszu Pomocowego.

Proponowana zmiana rozszerza krąg podmiotów, którym może być udzielona zwrotna pomoc finansowa oraz katalog celów, na które ta pomoc może być przeznaczona.

W odniesieniu do propozycji określającej krąg podmiotów, którym będzie mogła być udzielana zwrotna pomoc finansowa z Funduszu Pomocowego proponuje się wprowadzenie modyfikacji związanej z uwzględnieniem specyfiki małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Zmiana ma na celu umożliwienie udzielania przez UFG zwrotnej pomocy finansowej:

- 1) zakładowi ubezpieczeń przejmującemu portfel ubezpieczeń,
- 2) zakładowi ubezpieczeń, jeżeli wysokość posiadanych dopuszczonych środków własnych albo wysokość posiadanych podstawowych środków własnych może stanowić zagrożenie wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń, w szczególności może doprowadzić do sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać należnych odszkodowań i świadczeń,
- 3) zakładowi ubezpieczeń będącemu małym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych, zgodnie z art. 109 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, jeżeli obniżenie poziomu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami może doprowadzić do sytuacji, w której taki zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać należnych odszkodowań i świadczeń.

Zmiana w zakresie kręgu podmiotów, którym będzie mogła być udzielona pomoc finansowa, a także rozszerzenie katalogu celów, którym może służyć ta pomoc, w szczególności dopuszczenie skorzystania z tej pomocy przez zakłady w trudnej sytuacji finansowej, umożliwi przyznawanie jej w szerszej skali, niż miało to miejsce dotychczas, co powinno pozytywnie oddziaływać na prawidłowość i stabilność funkcjonowania podmiotów rynku ubezpieczeniowego, a w efekcie całego sektora ubezpieczeniowego w Polsce.

Jednocześnie proponowane zmiany określają warunki przyznania przez UFG zwrotnej pomocy finansowej oraz przeznaczenie przyznanych środków finansowych.

Proponuje się, aby zwrotna pomoc finansowa dla zakładu ubezpieczeń przejmującego portfel ubezpieczeń mogła być przeznaczona wyłącznie na zaspokojenie roszczeń uprawnionych z umów przejmowanego portfela ubezpieczeń, natomiast w przypadku zakładu ubezpieczeń znajdującego się w sytuacji zagrażającej jego wypłacalności (pkt 2) oraz małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych znajdującego się w sytuacji zagrażającej możliwości wypłaty należnych odszkodowań i świadczeń (pkt 3) – wyłącznie na zaspokojenie roszczeń uprawnionych z umów znajdujących się w portfelu ubezpieczeń tego zakładu ubezpieczeń.

Istotne jest, że udzielenie przez UFG tej pomocy nastąpi po uzyskaniu pozytywnej opinii organu nadzoru, co będzie stanowiło dodatkowe zabezpieczenie w zakresie celowości wydatkowania tych środków.

W projekcie proponuje się także, aby zwrotna pomoc finansowa była udzielana przez Fundusz na warunkach korzystniejszych od ogólnie stosowanych na rynku finansowym, z zachowaniem co najmniej poziomu średniej rentowności wszystkich środków zarządzanych przez Fundusz za ostatni rok obrotowy, wykazanej w sprawozdaniu finansowym Funduszu za ten rok.

Dodatkowo w projekcie zostały sformułowane odrębne regulacje dotyczące środków Funduszu Pomocowego. Propozycje obejmują takie obszary jak: przeznaczenie środków Funduszu Pomocowego, obowiązek gromadzenia środków Funduszu Pomocowego na wyodrębnionym rachunku bankowym Funduszu, określenie źródeł pochodzenia środków Funduszu Pomocowego, zasady dokonywania lokat tych środków.

Jednocześnie proponuje się wprowadzenie mechanizmu zwrotnego finansowania wraz z określeniem warunków, na jakich będzie mogło być ono udzielane. W przypadku niedoboru środków Funduszu Pomocowego niezbędnych do udzielania zwrotnej pomocy finansowej, UFG będzie mógł udzielić Funduszowi Pomocowemu zwrotnego finansowania, na warunkach odpowiadających co najmniej poziomowi średniej rentowności wszystkich środków zarządzanych przez UFG za ostatni rok obrotowy, wykazanej w sprawozdaniu finansowym UFG za ten rok, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i płynności środków UFG, z tym że wartość zwrotnego finansowania nie będzie mogła przekroczyć 20% wartości lokat funduszu statutowego UFG, ustalonej na dzień udzielenia zwrotnego finansowania. Zwrotne finansowanie nie mogłoby być udzielone na okres dłuższy niż 24 miesiące.

Zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z przepisami prawa polskiego w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej będą obowiązane wnieść składkę na rzecz Funduszu Pomocowego. Proponuje się, aby wysokość składki, wnoszonej przez krajowe zakłady ubezpieczeń na rzecz Funduszu Pomocowego, ustalana była na podstawie składki przypisanej brutto z działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej w ostatnim roku obrotowym, natomiast wysokość składki wnoszonej przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń ustalana byłaby na podstawie składki przypisanej brutto z umów ubezpieczenia zawartych w ramach wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ostatnim roku obrotowym.

Jeżeli zakład ubezpieczeń w ostatnim roku obrotowym nie wykonywałby działalności, o której mowa powyżej lub uzyskał składkę przypisaną brutto poniżej 500 000 złotych, obowiązany byłby wnieść składkę minimalną.

Zakłady ubezpieczeń obowiązane będą do złożenia do UFG deklaracji zawierających wyliczenie wysokości składki na rzecz Funduszu Pomocowego. Deklaracje będą składane za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. W celu umożliwienia weryfikacji danych wskazanych w deklaracji do ośrodka informacji UFG będą przekazywane przez zakłady ubezpieczeń informacje dotyczące wartości składki przypisanej brutto wskazanej na dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia oraz wartości zwrotu składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia w przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia przed upływem końcowego terminu odpowiedzialności określonego w umowie.

Jednocześnie proponuje się aby wysokość składki na rzecz Funduszu Pomocowego, wysokość składki minimalnej, a także terminy ich uiszczania, jak również termin złożenia deklaracji określał w drodze rozporządzenia Minister Finansów.

Projekt przewiduje, aby Fundusz w rocznym sprawozdaniu z działalności przedstawiał wyodrębnioną informację dotyczącą funkcjonowania i działalności Funduszu Pomocowego.

Z kolei dodawany przepis w art. 70 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej nadaje Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy uprawnienie do wskazania wymaganego poziomu egzaminu uzyskiwanego w trakcie studiów przez kandydatów na aktuariuszy. Według obowiązujących regulacji Komisja zwalnia kandydata na aktuariusza z wymogu złożenia egzaminu aktuarialnego jeżeli ukończył on uznane przez Komisję studia wyższe oraz złożył z wynikiem pozytywnym egzamin na tych studiach, co uniemożliwia Komisji uznanie studiów wyższych za równorzędne z egzaminem aktuarialnym od określonego poziomu. W praktyce żadna uczelnia nie jest w stanie spełnić wymogów ustawowych, mimo że w niektórych przypadkach poziom wiedzy i umiejętności wymagany do zaliczenia egzaminów jest porównywalny do wiedzy i umiejętności niezbędnych do złożenia egzaminu aktuarialnego w przypadku osób, które uzyskiwały najwyższe oceny na egzaminie, np. nie niższe niż 4,5. W związku z tym uzasadnione jest przyznanie Komisji Egzaminacyjnej dla Aktuariuszy możliwości określenia wymaganego poziomu wyników egzaminów uzyskanych na studiach wyższych, w celu umożliwienia uzyskania zwolnienia z tego egzaminu aktuarialnego osobom, których wiedza i umiejętności odpowiadają poziomowi egzaminu aktuarialnego.

Ponadto, zmiany w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zakładają również możliwość natychmiastowej i nadzwyczajnej interwencji organu nadzoru w przypadku konieczności niezwłocznego usunięcia lub zapobieżenia wystąpieniu nieprawidłowości dotyczących naruszania interesów ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia. Takie uprawnienie powinno być ograniczone jedynie do przypadków pilnych, gdy podjęto ustalenia, iż pewne nieprawidłowości oznaczają rzeczywiste i nieuchronne ryzyko wystąpienia poważnych nieprawidłowości ze szkodą dla ubezpieczonych lub innych podmiotów, wskutek czego należy niezwłocznie zabezpieczyć ich interes.

W obecnym stanie prawnym uprawnienia nadzorcze polskiego organu nadzoru w stosunku do działalności zagranicznych zakładów ubezpieczeń lub zagranicznych zakładów reasekuracji wykonujących na terytorium RP działalność przez oddział lub w inny sposób niż przez oddział, w ramach swobody świadczenia usług (dalej „zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji”), określa art. 214 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Ustawa ta stanowi implementację do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009 r. str. 1). Konstrukcja art. 214 ww. ustawy odpowiada, co do zasady, regulacjom art. 155 dyrektywy Wypłalność II. Celem art. 155 dyrektywy Wypłalność II jest określenie uprawnień organu nadzoru państwa przyjmującego wobec zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zagranicznego zakładu reasekuracji zgodnie z zasadą *home country control*, zakładającą prymat nadzoru organu państwa macierzystego. Zatem w sytuacji, gdy zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji działający na terytorium RP dopuszcza się naruszenia prawa polskiego, procedura z art. 214 ust 2–4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przewiduje, po niezastosowaniu się do zaleceń oraz niewykonaniu decyzji zobowiązującej go do ich wykonania, powiadomienie

właściwego organu nadzorczego państwa członkowskiego UE, w którym zakład ma siedzibę. Dopiero jeżeli zastosowane przez ww. organ nadzorczy środki okażą się niedostateczne lub nie zostaną one zastosowane, polski organ nadzoru może zastosować wszystkie uprawnienia przysługujące mu zgodnie z ustawą w stosunku do krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji (w tym również wydać zakaz wykonywania na terytorium RP działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej).

Regulacja art. 155 ust. 4 dyrektywy Wypłatność II przewiduje natomiast możliwość zastosowania trybu pilnego, uprawniającego organy nadzorcze państwa przyjmującego do podejmowania odpowiednich środków nadzwyczajnych w celu zapobiegania lub karania za nieprawidłowości na ich terytorium. W tym zakresie projektowana ustawa dopełnia implementację do polskiego porządku prawnego art. 155 ust. 4 dyrektywy Wypłatność II.

Proponowane zmiany w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej pozostają również w zgodności z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 27 kwietnia 2017 r. C-559-15 Onix Asigurari SA. Zapadły wyrok dotyczy interpretacji art. 40 ust. 6 dyrektywy 92/49/EWG, która została uchylona dyrektywą Wypłatność II. Regulacje art. 40 ust. 6 dyrektywy 92/49/EWG są jednak zbliżone do art. 155 ust. 4 dyrektywy Wypłatność II. Niemniej, z tego względu wyrok ten może mieć również znaczenie w nowym otoczeniu prawnym. Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł, iż w przypadku art. 40 ust. 6 dyrektywy 92/49/EWG, od państwa członkowskiego świadczenia usług nie można wymagać, by w pilnych wypadkach wszczyła proces informowania państwa członkowskiego pochodzenia, co mogłoby opóźnić - ze szkodą dla interesów ubezpieczonego lub innych podmiotów – przyjęcie owych środków. Art. 40 ust. 6 nie może natomiast być interpretowany jako zezwalający państwu członkowskiemu świadczenia usług na odstępstwo od wyłącznej kompetencji państwa członkowskiego pochodzenia do ustosunkowania się do kwestii przestrzegania przez odnośny zakład warunków udzielenia zezwolenia. Na państwie członkowskim świadczenia usług spoczywa jednak w ramach wykonywania uprawnień przyznanych mu w pilnych wypadkach obowiązek ustalenia czy pewne nieprawidłowości oznaczają rzeczywiste i nieuchronne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości ze szkodą dla ubezpieczonych lub innych podmiotów. W ocenie Trybunału, dyrektywa opierając się na zasadzie *home country control*, wskazuje, iż środki jakie państwo członkowskie świadczenia usług może przyjąć w pilnych wypadkach mogą mieć jedynie charakter zabezpieczający. Środki te można zatem stosować jedynie w oczekiwaniu na wydanie decyzji przez właściwe organy państwa członkowskiego pochodzenia wyciągającej konsekwencje z okoliczności faktycznych przedstawionych przez państwo członkowskie świadczenia usług.

Proponowana zmiana w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zapewni organowi nadzoru możliwość natychmiastowej interwencji w przypadku konieczności niezwłocznego usunięcia nieprawidłowości, bez obowiązku wcześniejszego powiadomienia właściwego organu nadzorczego państwa siedziby zakładu i oczekiwania na właściwą reakcję tego organu. Zaproponowane rozwiązanie wydaje się również zgodne z art. 155 ust. 4 dyrektywy Wypłatność II i jest analogiczne do rozwiązań prawnych zastosowanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, m.in. Hiszpanii, Irlandii, Niemczech, Francji czy

Portugalii. W takim przypadku organowi nadzoru przysługiwać będą wszystkie uprawnienia mu przysługujące w stosunku do krajowych zakładów ubezpieczeń lub krajowych zakładów reasekuracji. Organ nadzoru będzie zatem uprawniony m.in. do nałożenia na członka zarządu zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji lub prokurenta kary pieniężnej do wysokości odpowiadającej ich trzykrotnemu przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu z ostatnich 12 miesięcy (art. 362 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), nałożenia na zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji kary pieniężnej do wysokości 0,5% składki przypisanej brutto wykazanej przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji w ostatnim przedstawionym organowi nadzoru sprawo-zdaniu finansowym (art. 362 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) lub zakazania wykonywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności przez zagraniczny zakład ubezpieczeń lub zagraniczny zakład reasekuracji. Jednocześnie mając na uwadze, iż zgodnie z wyrokiem C-559-15 zastosowane środki powinny mieć jedynie charakter zabezpieczający, proponuje się aby w przypadku zastosowania środka nadzorczego organ nadzoru był zobowiązany do poinformowania właściwego organu nadzorczego, w którym ukarany zakład ma siedzibę, w celu umożliwienia mu wydania decyzji wyciągającej konsekwencje z okoliczności faktycznych przedstawionych przez organ nadzoru.

Dodanie ust. 4a do art. 214 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej nie skutkuje potrzebą wprowadzenia dodatkowych przepisów przejściowych. Dodawany nowy tryb, na podstawie którego organ nadzoru będzie mógł podjąć pilne działania wobec zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, będzie bowiem niezależny od funkcjonującego obecnie trybu wymagającego interwencji macierzystego organu nadzoru. Zasadne jest w wyjątkowych okolicznościach umożliwienie organowi nadzoru wykorzystanie trybu pilnego nawet w przypadku podjęcia już standardowych czynności wynikających z dotychczasowych przepisów (np. wydania zaleceń). Należy bowiem zauważyć że tryb pilny ma jedynie charakter zabezpieczający do czasu podjęcia odpowiednich czynności przez macierzysty organ nadzorczy.

Projekt zawiera także przepisy przejściowe, które regulują kwestie dotyczące uczestnictwa w informatycznej bazie danych zakładów ubezpieczeń, które przed dniem wejścia w życie przedmiotowej ustawy składały deklaracje członkowską, kwestie dotyczące „statusu” zgromadzonych dotychczas środków przeznaczonych na udzielanie zwrotnej pomocy finansowej, kwestie dotyczące okresowego zwolnienia z wpłat na Fundusz Pomocowy, zakładów ubezpieczeń, które do dnia 31 grudnia 2010 r. gromadziły środki na udzielanie zwrotnej pomocy finansowej. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie przepisu przejściowego, który utrzyma w mocy dotychczas wydane rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości procentu składki wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz terminów uiszczania tej składki (Dz. U. z 2014 r. poz. 745), do momentu wydania nowego aktu wykonawczego w tym zakresie.

Proponuje się, żeby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Wejście w życie ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia nie spowoduje negatywnych

skutków dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Takie rozwiązanie będzie również korzystne z punktu widzenia skuteczności nadzoru nad rynkiem ubezpieczeń w Polsce. Powyższe uzasadnia, zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205), odstąpienie od zasady określonej w § 1 ust. 1 tej uchwały, w świetle której jeżeli akt normatywny zawiera przepisy określające warunki wykonywania działalności gospodarczej, termin wejścia w życie tego aktu normatywnego powinien być wyznaczony na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca.

Wprowadzenie proponowanych zmian nie będzie miało wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Projekt nie wymaga przedstawiania go organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz.Urz. UE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt ustawy nie będzie przedmiotem konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) oraz na podstawie § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.